

פרק כא

כיצד התאהב פנורז' בגבירה פריסאית כבודה

צא שמע פנורז' ברחבי פריס עקב הניצוח אשר נצח לאנגלי באותו דיון מהולל; מחמת זאת הבליט ידידנו הבלטה ניכרת את-קן ביציו, ועטה עליו מעשה רקמה גזור שסעים-שסעים קטנים כדרך הרומאים. כל רואיו היללוהו בשער-בת-רבים ואף זמר חיברו לכבודו אשר נישא כפי הילדים כלכתם לבית-הספר ובשובם משם. נשים ועלמות פתחו לפניו את דלתותיהן, כדי כך שגבה לבו ויזם לעלות בחומת אחת הגבירות הכבודות בעיר. ואכן, השליך אחר גוו את כל אקדמות המילין הארוכות והשבועות והנדרים שמעלים על שפתיהם ברגיל המאוהבים-של ימי הצום, האנוסים שלא להשתמש באהובותיהם אלא לראותן בלבד,¹ וכה אמר לה יום אחד:

"גברתי, יהא זה מן המועיל לרפובליקה כולה, נעים גם נעים לך, מכובד ביותר לשושלתך וסיפוק צורך עליון בשבילי — אם תחסי בצלי ותשפני תחת גזעי² האמיני כי אמת דיברתי — הניסיון יוכיח לך זאת מעל לכל סיפוק."

1 במקור מדובר על amoureux de Karesme — 'מאוהבים של ימי הצום'. הסאטירה כאן מכוונת כלפי המשוררים בעלי הנטייה האפלטוניסטית המעדיפים אהבה מהוגנת על פני תענוגות הבשר (ומכאן גם עניין ימי הצום).

2 במקור פנורז' אומר לה שהיא תהיה couverte de ma race. couvrir משמעו 'לכסות' וגם 'להרביע'.

הרב ללאוט באוזני
 תלמיד עולה על
 לכם על הכבוד
 ושבעה מונים.
 צאם משם נקה את
 חים כי שתו וסבאו
 את הבטן לשים לה
 5.
 החמת, והבקבוקים

חביות, ויודעים אתם
 כן הגבירו צימאון.
 כות שהעלה תומסט
 ומעמיק — אציג לכם
 בספר גדול, שנדפס
 על כן אָמנע מכך לפי

לקוחה מהבשורה על-פי
 שוחררת' (כדי לא להפריע
 תהא בא? — כלומר, חדלו
 ק ה, הערה 15. הקורא ודאי
 יכורים' (פרק ה) בגרגנטואה.

לשמע מילותיו, הדפה אותו הגבירה מעליה ת"ק פרסה, ואמרה לו:
 "חתיכת משוגע, מי אתה שתדבר אלי כך? על מי אתה חושב שאתה פותח כאן
 את הפה? הסתלק ושלא אראה עוד את פרצופך לפני, כי אם תעז שוב לחזור על
 חוצפתך, אצווה שיקצצו את ידיך ואת רגליך."
 "אבל," אמר הברנש, "מה אכפת לי אם רגלי וידי יהיו מקוצצות — ובלבד
 שנחגוג את ואני במיטה ונהפוך לפקעת איברים מבולגנת?³ שֶׁפֶן (וכאן הצביע על
 קן-ביציו), הנה לך בובי-חבובי שירקיד אותך בקאן-קאן סוער עד שתרגישי איך
 השמן נשפך בכל עצמותייך וכולן אומרות שירה. הוא בחור כארוז, ובטרם יחדור
 לעובי הקורה ויפשק את הפסק הסופי, הוא מאריך להתעכב על כל נקודת עונג,
 משפך ברכה עד בלי די,⁴ ורווח והצלה יעמוד לך."

על זאת השיבה הגבירה:

"די, חתיכת אומלל, די. אם אשמע ממך עוד מילה אחת, אקרא לאנשי, והם
 ירסקו אותך במכות."

"אח," אמר ידידנו, "את לא כל-כך מרושעת כמו שאת נשמעת, באמת שלא;
 או שטעיתי לגמרי בקריאת קלסתר פנייך; שכן תחתונים יהיו למעלה ועליונים
 למטה וכל היוצרות יתהפכו אם ביופי והדר כשלך היתה מתערבת ולו טיפה אחת
 של ארס או רוע. אמנם אומרים כי על אף כל המאמצים הנעשים בכיוון,

אין לך אשה נחמדת
 שלפצמים לא מתמרדת

"אך הדברים אמורים ביפהפיות מן הסוג הירוד. יופייך שלך, לעומת זאת, כה
 מושלם הוא, כה מיוחד, כה שמימי — עד שדומני כי הטבע נטע אותו כך כמין
 מופת להראותנו אל אילו פסגות יש ביכולתו להגיע משהוא משנס כל כוחותיו
 וחוכמתו.⁵

"כל אשר בך רק דבש וחלב, רק מֶתֶק יקר הולך, רק מן משמי-שמים.
 "לך היה פאריס צריך לתת את תפוח הזהב, לא לוונוס, לא, אף לא ליונו ולא

3 פנורז' מכנה את איברו בשם Maistre Jean Jeudy, אולי בזיקה ל-Jean-foutre — 'זין-לזין', לא-כלומניק, מטומטם. על ה'קאן-קאן' — ראו הערה 3 לפרק יב לעיל.

4 במקור פנורז' משווה את עצמו למשפטנים המאריכים להתעכב על הפרטים הקטנים בטרם יעברו לעסוק בעניין המרכזי. לדבריו, אחרי ההשתהות וההתמזמזות, המעיכה והכתישה — n'y a que espousseter — 'לא נותר אלא לאַבֶּק, לנַעַר' (כנראה את הָרָע).

5 מדובר כאן בפרודיה על קלישאות השירה ה'אפלטוניסטית', בעיקר מבית מדרשו של המשורר האיטלקי פטרארקה.

למינרווה;⁶ שהו
 כל-כך וונוס בד
 "הו אלי שמ
 את האישה הזא
 ובאוירה מתאי
 אוהבת אותי כ
 כך, כדי לא לב
 והוא ביקש
 לקרוא לשכניה
 פנורז' מיהר
 "גברתי, חכ
 את המאמץ."
 וכך הסתלק
 לבשו פניו נכא
 למחרת הת
 בכניסה הזו
 ברכיו בסמוך
 "גברתי, דע
 יודע מה יחסך
 "די, אמרו
 "אז תשמע
 טובה טוב."
 "לא יודעת
 "הנה: 'פוני
 לבך האציל כ
 "קח, אמ
 משאמרה
 אלגום ריחני
 בחתף אחד
 אגב כך לאיני
 6 מדובר ב
 שלוש הא
 7 במקור פ
 בחילופי
 למלכודה
 טז לעיל.

למינרווה;⁶ שהרי מעולם לא ניחנה יונו כפאר רב כל־כך, מינרווה בחוכמה רבה כל־כך וונוס בהדר רב כל־כך כשלך.

"הו אלי שמים ואלות מרום, כמה יאושר האיש שיזכה בחסד ליטול בזרועותיו את האישה הזאת, לאמץ אותה אליו ולשפשף את איברו באיברה ללא חשש עברה ובאווירה מתאימה. חי אלוהים, זה יהיה אני, אני רואה את זה מתקרב, שהרי היא אוהבת אותי כל־כך; אני יודע זאת, הפיות הטובות הועידו אותי לאושר הזה. אם כך, כדי לא לבזבז זמן — בואי נדחוףנימיחד."

והוא ביקש ללפות אותה בזרועותיו, אך היא השימה עצמה כנחפזת אל החלון לקרוא לשכניה להושיעה.

פנורז' מיהר אפוא לצאת, ובנוסו אמר לה:
"גברתי, חכי לי כאן; אלך להזעיק את השכנים שלך בעצמי, ותחסכי מעצמך את המאמץ."

וכך הסתלק, מבלי להיפגע יתר על המידה מן הסירוב שספג. אשר על כן לא לבשו פניו נכאים.

למחרת התייצב בכנסייה, בשעה שבה היתה אותה גבירה הולכת אל המיסה. בכניסה הזה עליה מי־חטאת ואגב כך קד לפניו קידה עמוקה. אחר־כך כרע על ברכיו בסמוך לה מעשה־קרוב־וידיד, ואמר לה:

"גברתי, דעי לך שאני כה מאוהב בך עד כי כלה שתן מזיני וחרבון מחורי. איני יודע מה יחסך לך; ואולם אם יקרה לי איזה מקרה ביש, מה תהיה תגובתך?"
"די, אמרה, "די, מבחינתי הדבר אינו מעלה ואינו מוריד. הנח לי להתפלל."
"אז תשמעי," אמר, "בואי תשחקי לי בלשון נופל על לשון עם קומה אחת טובה טוב."

"לא יודעת," אמרה.

"הנה: פוס יפה עושה רק טוב.⁷ ועל כן התפללי לאלוהים שייתן לי את אשר לך האציל משתוקק לתת, ועכשיו תני לי בחסדך את מחרוזת־התפילה הזאת."
"קח," אמרה, "ואל תנדנד לי יותר."

משאמרה זאת, ביקשה להסיר מעליה את מחרוזת־התפילה, שחרוזיה עשויים אלגום ריחני צהבהב, שלובים בגרגרי זהב גדולים, לתיפה לו. אולם פנורז' שלף בחתף אחד מסכיניו, חתך את המחרוזת חד וחלק, וטמן אותה בבלאיו באומר: אגב כך לאישה:

6 מדובר באותה תחרות מפורסמת שבה שפט פאריס, בנו של מנלאוס מלך טרויה, בין שלוש האלות הנזכרות כאן, ופסק כי היפה בהן היא ונוס־אפרודיטה.

7 במקור פנורז' מבקש מהגבירה *equivocquer* — 'לשחק בדו־משמעות' (למעשה — בחילופי־הגיים) על צירוף מילים שהוא מציע לה, והיא, המחונכת כיאות, מודעת למלכודת: *le Vicomte* מכיל את המילה *le vit* — 'זין', וכו'. ראו גם הערה 9 לפרק טז לעיל.

מה לו:
ב שאתה פותח כאן
תצו שוב לחזור על

קוצצות — ובלבד
מן (וכאן הצביע על
עד שתרגישי איך
אזו, ובטרם יחדור
על כל נקודת עונג,

אקרא לאנשי, והם

מעט, באמת שלא;
ו למעלה ועליונים
יבט ולו טיפה אחת
ים בכיוון,

לעומת זאת, כה
נטע אותו כך כמין
משנס כל כוחותיו

שמ־שמים.

אף לא ליונו ולא

ה־Jean-foutre —
3 לפרק יב לעיל.

על הפרטים הקטנים
ההתמזמות, המעיכה
ק, לַצֵר' (כנראה את

יקר מבית מדרשו של

"את רוצה את הסכין שלי?"

"לא, לא," אמרה.

"מכל מקום," אמר, "דעי לך שהוא כולו לשירותך, בגוף ובנכס,⁸ על קרביו

וכרעיו."

תוך כך נקוטה האישה בנפשה על שהניחה לו לגזול את מחרוזת-התפילה שלה, שהעטתה עליה ארשת מכובדות בכנסייה, והרהרה לעצמה: "הפטטן הזה הוא איזה פוחז, שבא מארץ זרה; לעולם לא אזכה עוד לראות את מחרוזת-התפילה שלי. מה יגיד על כך בעלי? חמתו תבער עלי. אבל אני אומר לו שגנב חתך לי אותה בכנסייה — וכשהוא יראה עוד את קצה החוט המשתלשל מהחגורה שלי לא יהיה קשה לשכנע אותו בכך."

לאחר סעודת הצהריים הלך פנורז' לראותה. בשרוולו נשא ארנק גדול מלא מטבעות קטנים מזויפים ואסימונים של סרק,⁹ ופתח איתה בדברים:

"מי משנינו אוהב יותר, את אותי או אני אותך?"

על כך ענתה לו:

"במה שנוגע לי, אינני שונאת אותך, שכן אִמוֹנָה אני על דבר אלוהים שציוונו

לאהוב את כל הנברא בצלם."

"אבל," אמר, "את לא במקרה גם מאוהבת בי?"

"כבר אמרתי לך שוב ושוב," אמרה, "שלא לדבר אלי כדברים האלה. אם תעז ותחזור לסורך, עוד תראה שפגיעה בכבודי עולה ביוקר. צא מכאן והחזר לי את מחרוזת-התפילה שלי — שלא יהיו לי אחר-כך עניינים עם בעלי."

"מה זאת אומרת, גברתי, את רוצה את מחרוזת-התפילה שלך בחזרה?" אמר.

"לא יעלה על הדעת, כי נשבעתי בנקיטת אָפֶס;¹⁰ אבל אתן לך אחרת במקומה. היית רוצה מחרוזת מזהב מזוגגת זיגוג עדין, עם חרוזים בצורת כדורונים עבים או שזורה גדילי משי הנושאים את סמל דמותך¹¹ — ואולי דווקא עשויים מקשה כגרגרי זהב עבים? ושמא תרצי מחרוזת מהוֹבְנָה, או מאבני-כורכוד גדולות, או מאבני-נוֹפֶךְ גדולות מלוטשות, עם גרגרי אֶחְלָמה עדינים, ואולי אבני פֶטְרָה יפהפיות, משובצות סְפִירִים או אבני-אודם ורדרדות, עם גרגרי יהלומים גדולים מלוטשים לכ"ח פנים?

8 במקור: corps et biens — 'בגוף ובנכסים'.

9 במקור: escuz (écus) du Palais et des gettons (jetons) — מטבעות מזויפים.

10 במקור פנורז' אומר par mon sergent — צורה מרוכבת של שבועה, במקום: par mon serment — 'בשבועה', 'בי נשבעתי'. משמעות המילה sergent בתקופת רבלה היתה 'אדם המשמש בתפקיד' (דתי, צבאי או משפטי, כגון שליח בית-דין שהיה אחראי להוצאה לפועל של גזרי הדין).

11 'גדילי האהבה', שרוכי המשי, היו נושאים עליהם סמל או ציור כלשהו שרימו לדמות האהובה.

"לא, לא — מגיע לך יותר מזה. כמו עיני ראיתי מחרוזת-תפילה מאבני-אזמרגד עדינות, שחרוזיה ענבר אפור, מלוטשים כגולות ומקושטים בשוליהם פנינים פרסיות גדולות כתפוז! כולה עשרים וחמישה אלף דוקט, לא יותר — אתן לך אותה מתנה, מאחר שיש בידי טבין ותקילין די הצורך."
 ובאומרו זאת, הצליל את קול אסימוניו משל היו אלו מטבעות אָקו טבועי דמות שמש.¹²

"רוצה את חליפת קטיפה סגולה ארגונית, בגוון שני, או שמא חליפת סָטן רקומה או מפורפרת? רוצה את שרשרות, אצערות, נטיפות, שהרונים, טבעות? רק אמרי ומשאלתך תינתן עד חצי מאת האלף. לא ארגיש אפילו שהוצאתי אותם מכיסי."

בצחצחות מדברותיו הרגיו עליה את יצרה. ואולם היא אמרה לו:

"לא, אני מודה לך מאוד, אינני רוצה ממך דבר."

"באלוהים," אמר, "ואני דווקא רוצה ממך משהו, ומשהו שלא יעלה לך פרוטה, ולא יגרע ממך דבר. ראי (והצביע על קן-ביציו הארוך), הנה בוכי-חבובי שם-בכוס-עיניו¹³ ומחפש מעון לשכנו."

ואז ביקש לקחתה בין זרועותיו; אך היא פתחה בצעקות — לא רמות מדי, אם לומר את האמת.

פנורז' הפך אפוא את פני הנוכל שלו לנוס ואמר לה:

"את מסרבת אפוא להניח לי לבוא על סיפוקי ולו במעט? אז לכי תזדייני.¹⁴ לא מגיע לך כל הכבוד והעושר שביקשתי לחלוק לך. אבל באלוהים, עוד אזכה לראות את הכלבים מלקקים לך את המה-שמו שלך."
 ומשאמר זאת, נמלט בצעדים מהירים, מחשש למכות שכדרך כל אדם ירא היה מהן מאוד.

12 מטבעות האקו החרותים דמות שמש, נטבעו בימי לואי האחד-עשר (מלך צרפת בשנים 1461-1483).

13 כאן פנורז' מכנה את איברו בשם Maistre Jan Chouart — 'זין תנשמת', דמות פופולרית ששולבו בה תאוות בצע עם חמדת הזימה.

14 במקור: bren (merde) pour vous! — 'חרא עליך'.

פרק כב

כיצד קנדס פנורז' מעשה-קונדס שלא היה בו לשמח את הגבירה הפריסאית

ונו אפוא דעתכם כי למְחַרְת חגגו את חג לחם הקודש,¹ שלכבודו היו כל הנשים עוטות את מחלצותיהן הנאות ביותר, וגם הגבירה שבה עסקינן עָדְתָה את שמלת הסָטֵן הארגונית היפהפייה שלה וטוניקה מקטיפה לבנה יקרה לְמֵאוֹד.

ביום קודם החג תר פנורז' בכל קצוות העיר אחר זרזירת-מותניים בעונת ייחומה; משמצאה לְבִסּוֹף קְשָׁרָה בחגורתו והובילה אל חדרו, ושם דישן עצמותיה בכל מאכל אשר ייאכל במשך כל היום ובלילה שלאחריו. לבוקר הרגה ועקר מתוכה את אשר מכירים היטב המנחשים והמעוֹנְנִים היוונים,² קצצו לחתיכות דקדקות ככל האפשר ונשארו חבוי היטב בחוצנו. אז שם פעמיו אל המקום שאליו היתה הגבירה אמורה לבוא — להיות בצועדים בתהלכות הקודש, כמנהג החג הזה. משנכנסה לכנסייה, הִזָּה עליה פנורז' מִי־חֲטָאֵת ובירכה לשלום ברוב־אדיבות. מעט לאחר שסיימה את תפילותיה, התיישב בסמוך לה על הספסל שישבה עליו ומסר לה שיר רונדו אשר זה נוסחו:

רוֹנְדוֹ

זֹאת הַפֶּעַם בְּאֶזְנִיךְ, גְּבִירָה נְהַדְרָת,
אֶת רְגָשׁוֹתֵי מַלְלָתִי, וְאֶת סוֹרְרָתִי,
גִּרְשָׁתִי אוֹתִי לְלֹא תִקְנֶה לְשׁוֹב,
עַל אֶף שְׁמַעוֹלִים לָךְ לֹא הִרְגָּתִי זָכוֹב,

1 במקור: feste du sacre — מה שקרוי Fête-Dieu — חגיגה לכבוד הסקרמנט הקדוש, שבמהלכה מציגים את לחם הקודש ל'סגידת' המאמינים.

2 במקור: géomantiens — מנחשים בעפר, באדמה. השווה הערה 13 לפרק יח.

לא בְּדָבוּר פְּנַעְתִּי בָךְ, לֹא בְּדָבָה מְשַׁחֲרֶת.
 אִם לֹא עָרְבָה לְךָ תְּלוּנָתִי הַמְּמַרְמֶרֶת,
 כִּלְתָּ בְּפִיךָ שְׁלֵךְ, בְּלִי מְרֻשַׁעַת מְסַרְסֶרֶת,
 לֹמֵר לִי: עֲזָבְנִי לְתַמִּיד, יָדִיד, וְאַל תְּהִיָּה עֶצוּב —
 אַךְ זֹאת הַפֶּעַם.

כָּל רַע אֵינִי עוֹשֶׂה לְךָ אִם, בְּלִי הֶרֶף,
 שׁוֹב וְשׁוֹב אֲנִי מְזָכִיר לְךָ אֵיךְ אֶהְבְּתִי בּוֹעֶרֶת
 לַהֲרִיף וְלִצְיֵא אֲשֶׁר פָּחַת שְׁמֵלְתְךָ חֲשׁוֹף;
 שֶׁנֶּן אֲנִי מְזַמֵּן אוֹתְךָ אֵתִי לְעוֹף
 וְלִהְתֵּהֶפֶף פִּתְפִּי כְּרֶרֶף כְּנֵי תִשְׁחַרֵּת —
 אַךְ זֹאת הַפֶּעַם.³

ובעוד היא פורשת את הנייר לראות את הצרור בתוכו, זרה עליה פנורז' לפתע פתאום את החומר שהביא עמו, במקומות שונים — בייחוד בנקיקי שרווליה ושמלתה, ואז אמר אליה:

”גברתי, האוהבים האומללים לא תמיד יבואו אל המנוחה ואל הנחלה. כאשר לי, אני מקווה כי לילות הנדודים אשר מונו לי, הייסורים והלבטים אשר בכפם קלעה אותי אהבתי לך — יזכו אותי בהנחות מקבילות כשאעבור בכור המצרף.⁴ מכל מקום, תנני קולך לאלוהים שיעזרני לאזור עוז ולשאת את סבלי באורך-רוח.” עוד טרם כילה פנורז' מילותיו וכל הכלבים שהיו בכנסייה⁵ אצו אל עבר הגבירה, נמשכים בכל כוח על-ידי ריח החומר שפיזר עליה. כלבים קטנים וגדולים, שמנים ורזים — כולם באו, איברם מזדקר, מרחרחים אותה ומשתינים על כל גופה. זוהמה וטינופת שכאלה לא ראייתם מימיתם.

פנורז' הרחיק מעט, אחר-כך נפרד מעל הגבירה לשלום ופרש אל פינת תפילה בכנסייה ליהנות די שובעו מן ההצגה המבדרת, שכן הכלבים המזוהמים השתינו עליה בכל הכיוונים: זרזיר-מותניים גדול השתיין לה על הראש, אחרים הרביצו במי-אפסיים את שרווליה, והשאר שילחו סילונות אל אחוריה. הקטנים יותר פֶּסְפְּסוּ על נעליה — כדי כך שהנשים סביבה נאלצו לעמול קשה כדי לחלצה. ופנורז' כולו מתפקע מצחוק; אחר-כך אמר לאחד מנכבדי העיר:

3 הרונדו היה שיר בעל צורה קבועה ובו שתי סיומות חרוזים בלבד. ב'שירו' של פנורז' הבית הראשון הוא בעל אופי שגרתי, ואילו הבית השני גלוי ויגס' יותר.
 4 purgatoire — 'כור המצרף', שבו שוכנות נשמות צדיקים שעדיין לא מירקו כל צורכן את החטאים הקלים שחטאו בעולם הזה, בטרם יעלו לגן-עדן.
 5 הכנסייה נחשבה באותה תקופה למעין כיכר ציבורית מקורה, ולכן היה אפשר להכניס אליה כלבים.

קודש,¹ שלכבודו
 תר, וגם הגבירה
 היפהפייה שלה

ע בעונת ייחומה;
 ע עצמותיה בכל
 ועקר מתוכה את
 ות דקדקות ככל
 ליו היתה הגבירה
 : הזה. משנכנסה
 בות. מעט לאחר
 ליו ומסר לה שיר

הסקרמנט הקדוש,

לפרק יח.

"נדמה לי שהגברת הזאת שם מיוחמת, או שזרזיר-מותניים הרביע אותה לאחרונה."

ומשראה כי כל הכלבים רוגנים ומנהמים סביבה משל היתה כלבה מיוחמת, פרש והלך לקרוא לפנטגרוואל לחזות בשמחה.

בכל הרחובות שבהם נקרו כלבים על דרכו, חלק להם בעיטה הגונה ואמר: "מה העניינים, לא רוצים להשתתף בחגיגה עם כל החכר'ה? קדימה, קדימה, לעזאזל איתכם, קדימה."

משהגיע אל מעון שבתם, אמר לפנטגרוואל:

"אדוני ורבי, אנא, בוא וראה את כל כלבי הארץ הזאת מתקבצים סביב גבירה אחת, הנאוה והמעונגה בעיר, ומנסים פשוט להשכיב אותה."

פנטגרוואל ניאות ברצון. במר-עיניו ראה את המחזה ואף גמר עליו את ההלל. אך יותר מכול היתה משעשעת התהלוכה: יותר משש מאות אלף וארבעה עשר בני-כלבה סבו את הגבירה גם סבבוה והציקו לה בכל דרך ואופן: בכל אשר עברה היו שומרים צעדיה, מזדווגים לאחוריה ומשתינים בנקודות שבהן רפרפה שמלתה. הכול רותקו למראה, מתבוננים בתימהון בהתנהגות הכלבים שנדחקו אליה עד צוואר; את כל מכלולי-הפאר שעליה השחיתו, והיא לא מצאה תקנה לדבר בלתי אם לפרוש לביתה; והנה עד לשם הכלבים דולקים אחריה, היא נטמנת מפניהם, והחדרניות מתגלגלות מצחוק.

משנכנסה סוף-סוף אל ביתה וסגרה את הדלת אחריה, נהרו אל הפתח כל הכלבים והתקבצו סביב בטווח של חצי פרסה, וכל-כך עצמו נְהַרְרִי-נְחָלִי שתנם עד כי יצרו נחל איתן שבו יכלו ברווזות לשייט להן בשלווה; הוא-הוא הנחל העובר כיום אצל סן-ויקטור, ובו גוֹבְלֵן מְצַבֵּעַ שטיחים⁶ בְּשָׁנִי — הודות לסגולותיה המיוחדות של אותה זרמת כלבים, כאשר מצינו בדרשה אשר דרש בשער-כת-רבים מורנר-ורבנו חריץ-כתחת.⁷

כה יעזור לכם אלוהים וכה יוסיף, הלוא יכול היה לרתום לצרכיו טחנת-רוח — אף אם לא גדולה כזו של פְּזַאקֵל בטולוז.⁸

6 אלמנתו ובניו של ז'ן גובלן השני (Gobelin — משמו: 'גוֹבְלָנִים') המשיכו לנהל באותה תקופה את מצבעת האריגים הנודעת על גדות הֶבְיֵוֹר (Bièvre), העובר בעיירה סן-ויקטור.

7 במקור: maistre d'Oribus — מצלצל כ-orifice — 'פתח'. רבלה התכוון כנראה לתאולוג בשם מת'יה אורי (Ory) שנאבק בהומניסטים. ברור ששום דרשה שלו על סגולות השתן בצביעת אריגים אינה בנמצא.

8 טחנת-רוח עתיקה ומיוחדת זו נבנתה על שפת נהר הגְרוֹן.